

EVOPSKI STANDARD KVALITETA ZA BIOLOŠKE PROIZVODE (EuOPQS)

Preambula

Ovaj **Evropski standard kvaliteta** su izradili međunarodni eksperti i specijalisti Evropske privredne komore za trgovinu, zanatstvo i industriju (EEIG) sa sedištem u Briselu u cilju sprečavanja nelojalne konkurencije, zaštite interesa potrošača i doprinosa poboljšanju kvaliteta u ovoj privrednoj oblasti.

Evropska privredna komora za trgovinu, zanatstvo i industriju (EEIG) ima autorsko pravo i sva prava koja proističu iz intelektualne svojine koja ovlašćeni eksperti (revizori) smeju da plasiraju na tržištu samo na osnovu odgovarajućih ugovora sa Evropskom privrednom komorom za trgovinu, zanatstvo i industriju.

I. Opšta uputstva

Moraju se poštovati nacionalni zakonski propisi koji se odnose na karakteristike i kontrolu bioloških proizvoda (npr. u Nemačkoj Zakon o ekološkim karakteristikama iz 2001 godine, Uredba o ekološkim karakteristikama i Zakon o ekološkoj obradi zemljišta iz 2003 godine, smernica 21 u vezi sa austrijskim ekološkim znakom za deterdžent za veš, smernica 30 u vezi sa austrijskim ekološkim znakom za univerzalna sredstva za čišćenje i sredstva za čišćenje sanitarija).

Pored toga postoji obaveza poštovanja dotičnih odredaba Evropske Unije, kao npr. EU-Ecolabels (2001/523/EZ, 2003/200/EZ), 2005°/344/EZ, Uredba (EEZ) br. 2092/1991 o ekološkoj obradi zemljišta, Uredba (EEZ) br. 207/1993, Uredba (EZ) br. 1980/2000, Uredba (EZ) 1804/1999 o ekološkom držanju životinja i Uredba (EZ) br. 331/2000, ukoliko su one primenljive na oblast bioloških proizvoda. U vezi sa tim se mora poštovati i smernica 84/850/EEZ Saveta za lažno reklamiranje.

U Codex-u Alimentarius-u FAO/SZO-Alimentarius-komisije Organizacije za ishranu i poljoprivredu i Svetske zdravstvene organizacije (SZO) Ujedinjenih Nacija je na primer od 1999. godine definisana ekološka obrada zemljišta i sačinjen je radni program za ekološku

obradu zemljišta koji prevashodno stavlja naglasak na razvoj ovog oblika poljoprivrede u zemljama u razvoju. U njegovoj praktičnoj primeni se nije, međutim, daleko odmaklo.

Pored toga postoje i „Osnovne smernice za ekološku poljoprivredu i preradu“ koje je u novembru 1998. donela IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements).

Suština ovog standarda kvaliteta Evropske privredne komore za trgovinu, zanatstvo i industriju (EEIG) je u tome da on postavlja više zahteve u pogledu kvaliteta proizvoda koji se plasiraju na tržištu kao biološki ili ekološki od uobičajenih standarda. Time bi potrošač trebalo da dobije garanciju da kupuje i upotrebljava one proizvode za koje očekuje da su „biološki“ ili „ekološki“.

II. Posebna uputstva

Pojmovna razgraničenja

Pod ekološkom obradom zemljišta se podrazumeva opsežan sistem poljoprivredne proizvodnje koji daje prednost internim u odnosu na eksterne proizvodne faktore. U tu svrhu se primenjuju biološke i mehaničke metode sađenja, a odustaje se od hemijsko-sintetičkih pomoćnih materija.

Sledeći pojmovi:

- alternativno
- ekstenzivno
- integrisano
- kontrolisano
- prirodno
- kontrolisano na talog (ostatak)
- nije štetno po životnu sredinu
- neprskano
- sertifikovano

i mnogi slični pojmovi nemaju nikakve veze sa biološkom ili ekološkom obradom zemljišta i predstavljaju oznake za konvencionalne životne namirnice, sredstva za čišćenje i pranje, goriva, sredstva za podmazivanje i druge proizvode.

EU standard predstavlja prema EZ-Bio-Uredbi minimalni standard za ekološku obradu zemljišta i derivatne proizvode.

Dok se prema Uredbi (EEZ) br. 2092/91 u pogledu karakterisanja i reklamiranja neke životne namirnice sme pozvati na ekološku obradu zemljišta samo onda ako udeo ekološki proizvedenih sastavnih delova proizvoda iznosi najmanje 95%, a u spisku sastavnih delova se sme ukazati na ekološku obradu zemljišta ako udeo iznosi najmanje 70%, ovaj standard kvaliteta Evropske privredne komore za trgovinu, zanatstvo i industriju EEIG zahteva u svakom slučaju udeo od 100%.

To znači da proizvod koji je dobio amblem EU komisije „Biološka poljoprivreda – EZ-kontrolni sistem“ ili „Ekološka obrada zemljišta – EZ kontrolni sistem“ ne ispunjava

automatski uslove za dobijanje pečata kvaliteta u skladu sa „Evropskim standardom kvaliteta za biološke proizvode“.

„Evropski standard kvaliteta za biološke proizvode“ predstavlja za razliku od EZ-Bio-Uredbe najviši standard za proizvode kojima je dodeljen i koji ispunjavaju njegove visoke zahteve.

Podela bioloških proizvoda

„Biološki“ i „ekološki“ mogu da se bez daljnog koriste kao sinonimi. U engleskom govornom području radije se koriste oznake „organski“ (organic) odn. „ecological“.

Biološki (ekološki) proizvodi mogu se podeliti na sledeće grupe:

- *Biološke životne namirnice* (prehrambeni proizvodi, sredstva za uživanje, pića)
- *Biološka đubriva i sredstva za poboljšanje zemljišta*
- *Biološka sredstva za ishranu životinja i dodaci u ishrani životinja*
- *Biološka sredstva za čišćenje i dezinfekciju*
- *Biološka goriva i sredstva za podmazivanje*
- *Drugi biološki proizvodi*

Biološka i ekološka izgradnja kuća i svi za to potrebni građevinski i pomoćni materijali, predmeti kao i predmeti za uređenje i nameštaj su regulisani u „Evropskom standardu kvaliteta za ekološku izgradnju kuća“, koji su izradili eksperti Evropske privredne komore za trgovinu, zanatstvo i industriju (EEIG).

Dodeljivanje pečata kvaliteta

U slučaju poštovanja zahteva iz ovog standarda kvaliteta postoji mogućnost da se onima koji ga poseduju dodeli poseban pečat kvaliteta („Bio plus“), koji daje Evropska privredna komora za trgovinu, zanatstvo i industriju (EEIG) u Briselu da bi se povećalo poverenje u kvalitet njihovih proizvoda i da bi se i drugi krugovi preduzetnika podstakli da se više bave proizvodnjom, plasmanom i korišćenjem bioloških proizvoda.

Preduzeća koja žele da dobiju pečat kvaliteta „Bio plus“, kojim se potvrđuje visok kvalitet bioloških proizvoda, moraju da dokažu da kvalitet njihovih proizvoda odgovara pravilima „Evropskog standarda kvaliteta za biološke proizvode“.

Pečat kvaliteta „Bio plus“ Evropske privredne komore za trgovinu, zanatstvo i industriju (EEIG) ima kontrolni broj kako bi se moglo proveriti da li je njegova dodela bila korektna.

III. Kriterijumi ocenjivanja

1. Principi

Proizvodi koji dobiju oznaku „biološki“ trebalo bi da poseduju sledeće osobine:

- (a) koncentrovan, štedljiv pri upotrebi i posebno efikasan
- (b) potpuno razgradljiv
- (c) zdravstveno besprekoran i dermatološki nesumnjiv

- (d) prirodnog (biljnog) porekla
- (e) bez sintetičkih materija i genski manipuliranih enzima

2. Ekološke materije koje se nalaze u sredstvima za čišćenje i dezinfekciju

- (a) biološki kontrolisana biljna ulja
- (b) prirodna eterična ulja dobijena biološki kontrolisanom sadnjom
- (c) čisto biljni tensidi proizvedeni od prirodnih ulja

3. Materije koje bi trebalo izbegavati u sastavu sredstava

- (a) sintetičke materije u vidu konzervansa, veštačkih boja, mirišljavih materija, metalnih jedinjenja, emulgatora i slične
- (b) optičke izbeljivače
- (c) veštačke mirišljave materije i boje
- (d) tehničke enzime i enzime od genetski modifikovanih mikroorganizama

4. Vreme razgradnje

Moraju biti ispunjeni preduslovi za 100% biološku razgradnju. Pošto je gotovo svaka sirovina u principu razgradljiva, to zavisi najvećim delom od poluvremena raspadanja sirovine. Važan je vremenski period trajanja razgradnje koji bi za biološke proizvode trebalo da bude vrlo kratak. Vreme trajanja razgradnje se mora dokazati atestom nekog merodavnog naučnog instituta.

5. Odsustvo fosfata

Proizvodi koji bi trebalo da dobiju pečat kvaliteta za biološke proizvode ne smeju sadržati fosfate.

IV. Definicije pojmova

1. Jedinična količina

Kod sredstava za pranje veša kao jedinična količina važi količina proizvoda u gramima koju proizvođač preporučuje za 1 litar lužine.

2. Ukupna količina hemikalija

Ukupna količina hemikalija ne sme da bude veća od 100 grama po 1 pranju.

3. Kritični volumen razblaživanja

Kritični volumen razblaživanja K_{tox} svake materije u sastavu sredstva (i) u pogledu njene toksičnosti po vodene organizme se određuje na osnovu formule (težina (i) x vrednost razgradnje AW (i)) podeljeno sa hroničnom vrednošću toksičnosti $T(i)$ x 1000. Kod sredstava

za pranje prozora ova vrednost kod ocenjivanog proizvoda ne sme da prekorači 4.500 litara na 100 grama proizvoda.

4. Biološka razgradljivost tensida

Sposobnost biološke razgradnje (mineralizacija) tensida mora u roku od 30 dana da iznosi najmanje 70 procenata.

5. Opasne i štetne materije

U sastavu ne smeju se nalaziti:

Alkifenoletoksilati i njihovi derivati

Etilendiamintetracetat i njegove soli

Nitrilotriacetat

Nitromošus- i policiklična mošusna jedinjenja

Kvarterne soli amonijaka

i proizvodi sa upozorenjima na opasnost R31, R 40, R45-R49, R50, R51, R59-R64 i R68 u skladu sa smernicom 1999/45/EZ-a

6. Biocidi

Sredstvo ne sme da sadrži biocide. Ukazivanje na antimikrobno dejstvo je zabranjeno.

7. Boje

Smeju da se upotrebljavaju samo one boje čija je upotreba dozvoljena na osnovu smernice 76/768 Saveta EEZ-a (kozmetička sredstva) ili u skladu sa smernicom Evropskog parlamenta 94/36 EZ-a (životne namirnice).

8. Mirišljave materije

Proizvod ne sme da sadrži mirišljave materije sa nitromošusnim ili policikličnim mošusnim jedinjenjima.

9. Senzibilizirajuće materije

Proizvod ne sme da sadrži *R*-indikatore R 42 (moguća senzibilizacija udisanjem) i R43 (senzibilizacija moguća putem kontakta preko kože).

10. Organiska jedinjenja koja lako isparavaju

Udeo organskih jedinjenja sa tačkom ključanja ispod 150°C ne sme biti veći od 9%.

11. Fosfor

Proizvod ne sme da sadrži fosfor.

12. Odsustvo enzima

Proizvod ne sme da sadrži enzime koji proizvode mikroorganizme.

13. Učinek pranja

Podnosilac zahteva mora da podnese izveštaj o testiranju da proizvod odgovara minimalnim zahtevima EU.

14. Upotrebljivost

Proizvod mora biti upotrebljiv i odgovarati potrebama potrošača.

15. Zahtevi u pogledu pakovanja

Pakovanja moraju da budu proizvedena od starih recikliranih materijala i moraju takođe biti obnovljiva. Primarno pakovanje mora biti lako razgradivo na sastavne delove.

V. Informacija za potrošača

Uputstva za upotrebu

Uputstva za upotrebu sadrže:

- (a) Uputstvo za doziranje
jasno, razgovetno, nedvosmisleno
- (b) Bezbednosna uputstva
npr. „Čuvati van domašaja dece!“
- (c) Podatke o sastojcima
(sa informacijama)
- (c) Podatak o pečatu kvaliteta:
„Strogo kontrolisani ekološki kvalitet“

* * * * *

POSTUPAK OCENJIVANJA

za biološke proizvode

Centrala za ocenjivanje bioloških proizvoda

Centrali za ocenjivanje bioloških proizvoda Evropske privredne komore za trgovinu, zanatstvo i industriju (EEIG) se podnose svi zahtevi za dodelu pečata kvaliteta „Bio plus“. Ona odlučuje koja će komisija iz zemlje podnosioca zahteva izvršiti njegovo razgledanje, ocenjivanje i bodovanje upitnika. Konačnu ocenu na osnovu predloga zadužene domaće komisije donosi Centrala.

2. Ocenjivanje – Zahtev i obrada

Vlasnik firme zahteva od Centrale ili od predstavnštva u zemlji podnosioca zahteva za ocenjivanje bioloških proizvoda Evropske privredne komore za trgovinu, zanatstvo i industriju EEIG da mu se dostavi uputnik. Sa ispunjenim upitnikom vlasnik firme zahteva ocenjivanje proizvoda za koje je podnet zahtev i izražava svoju saglasnost sa standardom za ocenjivanje.

Na osnovu tog standarda, podataka vlasnika firme i ocenjivanja podnetih proizvoda domaća komisija sačinjava predlog. Centrala za ocenjivanje bioloških proizvoda ispituje i ocenjuje proizvode najkasnije u roku od tri meseca po postavljenom zahtevu. Ocena se saopštava vlasniku firme u pisanoj formi. Cetrifikat izdaje Centrala u Briselu.

3. Razmatranje prigovora

Vlasnik firme može u roku od četiri nedelje od dostavljanja odluke Centrale da preporučenim pismom uloži prigovor uz navođenje razloga za to i konkretnog zahteva. Prigovor protiv rešenja o ocenjivanju se podnosi Centrali koja preispituje donetu ocenu i u roku od četiri nedelje donosi svoju konačnu odluku. Sudska nadležnost je u Briselu.

* * * * *

Z a h t e v

Evropskoj privrednoj komori za trgovinu, zanatstvo i industriju za ocenjivanje bioloških proizvoda

Molimo da ispunite upitnik i da ga dostavite zajedno sa prospektima o proizvodima koje treba oceniti odn. sa probama proizvoda kao i eventualnim analizama instituta:

**Evropskoj privrednoj komori
Centrala za evropske standarde kvaliteta
Rue Abbé Cuypers, 3
B-1040 Brüssel
Belgien**

Pečat firme
podnosioca zahteva:

Ime firme koja podnosi zahtev:

.....

Adresa firme : .....

Tel. br.: ..... Fax br.: .....

Internet: ..... E-Mail: .....

Vlasnik/ca dozvole za rad: .....

Ime menadžera/ke: .....

Proizvodi za koje se traži ocenjivanje kao za biološke proizvode:

.....

Datum

.....

Potpis

Zahtev je pravno obavezujući. U slučaju odustajanja od ocenjivanja mora se platiti taksa za storniranje zahteva u visini od 50%.

Troškovi ocenjivanja

po proizvodu

Kategorija	Prvo ocenjivanje	Godišnja obnova
I Životne namirnice	EUR 1.000,--	EUR 250,--
II Đubriva Popravljači zemljišta	EUR 500,--	EUR 150,--
III Stočna hrana Dodaci/ishrana životinja	EUR 1.000,--	EUR 250,--
IV Sredstva za čišćenje i dezinfekciju	EUR 750,--	EUR 185,--
V Goriva Sredstva za podmazivanje	EUR 500,--	EUR 150,--
VI Drugi proizvodi	EUR 800,--	EUR 200,--

plus troškovi puta i dnevnica za 1-2 eksperta, ukoliko je potrebno razgledanje proizvodnih postrojenja, uključujući skladište sirovina, skladište gotovih proizvoda i odeljenje za otpremanje.

Primedba:

Kategorija I

Kategorija II

Kategorija III

Kategorija IV

Kategorija V

Kategorija VI

Za Evropski standard kvaliteta za biološke proizvode“ naplaćuje se zaštitna taksa od € 15,- po primerku, koja se nakon izvršenog ocenjivanja pripisuje podnosiocu zahteva.